

نام درس: پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد	مدرس: فرح فیروزه
تعداد واحد: ۲	Email: farahfiroozeh@iaun.ac.ir
نوع واحد: نظری	مکان کلاس: کلاس شماره ۴
مقطع و رشته تحصیلی: کارشناسی پرستاری	روز کلاس: شنبه
دروس پیشنیاز یا همزمان: پرستاری و بهداشت مادر و نوزاد	ساعت کلاس: ۱۱:۲۰ تا ۱۲:۵۰
تلفن داخلی دفتر: ۲۳۸۵	تاریخ امتحان میان ترم: ۹۵/۳/۱۸
ساعات حضور در دفتر: شنبه ۸ تا ۱۶	تاریخ امتحان پایان ترم: ۹۶/۳/۲۰

هدف کلی درس: هدف این درس ایجاد توانایی در دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر. کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب پذیری (The high risk condition) در مادر و نوزاد. تاکید بر نظریه ها، تئوری ها و اصول علمی پرستاری پایه ای خواهد بود برای کاربرد فرایند پرستاری مبتنی بر تفکر انتقادی، تحقیق در مراقبت بهداشتی از مادران و خانواده های آسیب پذیر.

شرح درس: این درس که شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی، زایمان، بعد از زایمان، نوزادان و مشکل نازایی) می باشد به دانشجو فرصت می دهد که با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات، توانایی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر کسب نمایند و مشکلات بالفعل و بالقوه سلامت آن ها را تشخیص داده، تدابیر پرستاری مبتنی بر شواهد در موقعیت های خاص را انجام دهد.

اهداف رفتاری: دانشجویان پس از شرکت در جلسات درس بایستی قادر باشند

- ۱- بارداری های آسیب پذیر را تعریف کند.
- ۲- تعریف علل و تدابیر پرستاری استفرغهای و خیم حاملگی را توضیح دهد.
- اختلالات فشار خون
- ۳- اختلالات فشار خون در بارداری را تعریف و طبقه بندی کند. بیماری پره اکلامپسی و اکلامپسی را با ذکر علائم علل، تدابیر درمانی و پرستاری توضیح دهد.
- خونریزی های دوران بارداری
- ۴- خونریزی های نیمه اول بارداری (سقط مول هیداتیفرم حاملگی خارج رحم) را تعریف و طبقه بندی کند. علائم و نشانه ها، اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری را شرح دهد
- ۵- خونریزی های نیمه دوم بارداری (جفت سرراهی جدا شدن زود رس جفت) را تشریح کند.
- ۶- علائم، علل، اقدامات درمانی و پرستاری هر عارضه را توصیف کند.
- ۷- مشکلات همراه با خونریزی در هر بارداری (هیپو فیبرینوژنمی و اختلالات انعقادی منتشر داخل عروقی) را تعریف کند. علائم و نشانه های، تشخیص، درمان و مراقبتهای پرستاری مربوطه را توضیح دهد.
- اختلالات مایع آمنیوتیک
- ۸- اختلالات مایع آمنیوتیک (پلی هیدرامنیوس اولیگوهمیدرامنیوس) را با ذکر علائم تشخیص و درمان و مراقبتهای پرستاری بر اساس فرایند پرستاری توصیف کند.

• بیماریهای داخلی جراحی در بارداری

۹- کنترل واداره اختلالات غدد آندوکراین(دیابت -هیپر تیروئیدیسم وهیپوتیروئیدیسم)در حاملگی را توضیح دهد و مراقبتهای پرستاری مربوط به هر یک را تشریح کند.

۱۰-علائم ونحوه کنترل بیماریهای قلبی عروقی در حاملگی را توضیح دهد. تاثیر آن بر حاملگی وحاملگی بر آن را تشریح کند.

۱۱-انواع کم خونیهها.(کم خونی فیزیولوژیک ، کم خونی فقر آهن - مگالوبلاستیک- تالاسمی - سیکل سل) وتاثير آن بر حاملگی را تشریح نماید.

۱۲-اختلالات ریوی آسم دو بیماری سل را تشریح کرده و مراقبتهای پرستاری مبتنی بر شواهد مربوط به هر یک را توضیح نماید.

۱۳-انواع بیماریهای عفونی و ویروسی وتاثير آن بر حاملگی را تشریح نماید.(توکسوپلاسموز،سرخجه سیتومگالوویروس ،تبخال ویروسی،هپاتیت ویروسی، انفلوانزا، ایدز، -عفونت دستگاه ادراری سفلیس- سوزاک)

۱۳-آپاندیسیت در حاملگی را توضیح داده و مراقبتهای پرستاری انرا بر اساس فرایند پرستاری را شرح دهد.

۱۴-ضربه به شکم در حاملگی را توضیح داده و مراقبتهای پرستاری انرا بر اساس فرایند پرستاری را شرح دهد.

• وضعیت های آسیب پذیر جنین

۱۵- حاملگی چند قلورا تعریف کرده، علائم، روشهای تشخیص، درمان و مراقبتهای پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری را توضیح دهد.

۱۶-ناسازگاری ABOوRh را تعریف کرده، علائم، روشهای تشخیص، درمان و مراقبتهای پرستاری مبتنی بر تشخیصهای پرستاری را توضیح دهد.

۱۷- زجر جنین راباذکر علل انواع روشهای تشخیص درمان وتدابیر پرستاری تشریح نماید.

۱۸- مرگ داخل رحمی جنین راباذکر علل انواع روشهای تشخیص درمان وتدابیر پرستاری تشریح نماید.

• زایمانهای آسیب پذیر

۱۹- زایمان سریع راباذکر علل نشانه ها،تشخیص و درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس فرایند پرستاری تشریح نماید.

۲۰- زایمان مشکل (Dystocia)راباذکر علل نشانه ها،تشخیص و درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس فرایند پرستاری تشریح نماید.

۲۱- زایمان زودرس وزایمان پس از موعد(دیورس)راباذکر علل نشانه ها،تشخیص و درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس فرایند پرستاری تشریح نماید.

۲۲- پارگی کیسه آب راباذکر علل نشانه ها،تشخیص و درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس فرایند پرستاری توصیف نماید.

۲۳- پرولاپس بند ناف را با ذکر علل نشانه ها،تشخیص و درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس فرایند پرستاری توصیف نماید.

• زایمانهای ابزار مند یا تهاجمی

۲۴- القاء زایمان- اپی زیتومی- زایمان با فورسپس وواکیوم- سزارین را تعریف کرده و انواع، دلایل انجام ، عوارض و مراقبتهای پرستاری قبل وبعداز عمل را با توجه به کاربرد فرایند پرستاری شرح دهد.

• نوزادان آسیب پذیر

۲۵- نوزادان نارس کم وزن ودبرس را تعریف کرده ومشخصات و مراقبتهای پرستاری مربوط توضیح دهد.

۲۶- اختلالات همولتیک نوزاد، برقان فیزیولوژیک وپاتولوژیک رابا ذکر علائم علل ومراقبتهای پرستاری مربوطه با توجه به تشخیص های پرستاری(فتوتراپی ،دارودرمانی و تعویض خون) را توضیح دهد.

۲۷- با ذکر علل وعلائم، مراقبتهای مربوط به هیپوترمی در نوزاد وهیپو گلیسمی،خفگی در نوزاد را تشریح کند.

۲۸- سندرم دیسترس تنفسی در نوزاد را با ذکر علل ،علائم، تشخیص، درمان ومراقبتهای پرستاری با توجه به تشخیص های پرستاری را توضیح دهد.

۲۹- عکس العمل خانواده نسبت به فرزند ناهنجار، مرده آسیب پذیر را توضیح دهنده نقش پرستار در در تطبیق خانواده با وضعیت جدید را تشریح کند.

۳۰- در مورد احیای نوزاد اقدامات لازم را لیست نماید.

• صدمات زایمانی وعوارض بعد از زایمان

۳۱- صدمات وارده به مادر در حین زایمان (خونریزیها،هماتوم، وارونه شدن رحم، پارگی های کانال زایمان، آمبولی مایع آمنیون، احتباس جفت، تاخیر در جمع شدن رحم)راتعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری در هر مورد را شرح دهد.

• صدمات وارده به نوزاد

۳۲- صدمه وارده به جمجمه(سفالوهماتوم،کاپوت ساکسیدانئوم،شکستگی استخوان جمجمه،خونریزی داخل مغزی)راتعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری را براساس فرایند پرستاری در هر مورد شرح دهد.

۳۳- صدمات سیستم عصبی(فلج عصب صورتی، صدمه به عصب فرنیک،آسیب به شبکه بازویی)راتعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری را براساس فرایند پرستاری در هر مورد شرح دهد.

۳۴- شکستگی استخوان ترقوه،بازو، ران ودرفتگی مفصل ران را تعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری را بر اساس تشخیص پرستاری در هر مورد شرح دهد.

• عوارض بعد از زایمان

۳۵- ترومبوآمبولی ،ترومبولیتیت و آمبولی ریه را با ذکر علل وعلائم و تدابیر پرستاری را با توجه به تشخیص پرستاری تشریح کند.

۳۶- عفونتهای دستگاه تناسلی(آندومتریت، PID، سالپنژیت) را تعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری با توجه به تشخیص پرستاری در هر مورد را شرح دهد.

۳۷- عفونت زخم، عفونت دستگاه ادراری، عفونت پستان(ماستیت،آبسه پستان) را تعریف کرده وعلت، علائم ونشانه ها،تشخیص،درمان ومراقبتهای پرستاری در هر مورد را شرح دهد.

۳۸- نازایی وعقیمی را با ذکر انواع علل(در مردان وزنان) توضیح دهد

۳۹- روشهای تشخیصی کمک ناباروری تکنولوژی پیشرفته در نازایی، نظر اسلام در روشهای کمک باروری و لقاح مصنوعی و تدابیر درمانی و نقش پرستار را در ارائه مشاوره های ضروری توضیح دهد.
۴۰- خشونت بر علیه زنان را تشریح کند و مراقبتهای پرستاری و آموزش های لازم را توصیف نماید.

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را میتوان با دادن Hand out ویا معرفی منابع به عهده دانشجو است (Self study).

روش تدریس: روش تدریس به شکل سخنرانی ، پرسش و پاسخ و بحثهای گروهی در راستای عناوین درسیمی باشد.

وسایل کمک آموزشی : تخته سفید- ویدئو پروژکتور

فعالیتهای فراگیران:

۱- حضور منظم و به موقع در کلاس

۲- شرکت فعال در مباحث درسی

۳- مطالعه منابع معرفی شده

۴- شرکت در امتحان در تاریخ مقرر و کسب حداقل نمره تعیین شده

روش ارزشیابی:

۱ - امتحان میان ترم ۲۵٪ ۲- کویزهای کلاسی ۵٪ ۳- فعالیت کلاسی ۵٪

۴- حضور و غیاب ۵٪ ۵- امتحان پایان ترم ۶۰٪

جدول زمانبندی درس پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد

نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۵-۹۴

رئوس مطالب	تاریخ	ردیف
پره اکلامپسی واکلامپسی - استفراغهای بد خیم حاملگی	۹۵/۱۱/۱۶	۱
خونریزی های نیمه اول بارداری : سقط وانواع آن - حاملگی خارج رحم - مول هیداتیرفم	۹۵/۱۱/۲۳	۲
خونریزیهای نیمه دوم بارداری :جفت سرراهی وجداشدن زودرس جفت	۹۵/۱۱/۳۰	۳
مشکلات همراه با خونریزی در بارداری :هیپوفیبرینوئمی - اختلالات انعقادی منتشر داخل عروق	۹۵/۱۲/۷	۴
اختلالات مایع آمنیون (پلی هیدرآمیوس - اولیگوهایدرآمیوس) - مرگ داخل رحمی	۹۵/۱۲/۱۴	۵
دیابت در حاملگی - هیپرتیروئیدیسم و هیپوتیروئیدیسم - اختلالات ریوی آسم و سل	۹۵/۱۲/۲۱	۶
- بیماریهای قلبی عروقی در حاملگی - انواع کم خونی وتاثیر آن بر حاملگی	۹۶/۱/۱۹	۷
انواع بیماریهای عفونی وویروسی وتاثیر آن بر حاملگی - سبیماریهای ریوی (آسم وسل)	۹۶/۱/۲۶	۸
آپاندیسیت در حاملگی - ضربه به شکم - حاملگی چند قلو -	۹۶/۲/۲	۹
زایمانهای آسیب پذیر:زایمان زودرس وپارگی کیسه آب وعوارض آن : (پرولاپس بند ناف -نوزاد نارس-کم وزن)	۹۶/۲/۹	۱۰
زایمان سریع - زایمان مشکل(دیستوشی) - زایمان دیررس -القاء زایمان	۹۶/۲/۱۶	۱۱
اعمال جراحی ومامایی درزایمان: اپیزیاتومی - زایمان با فورسپس وواکتوم - سزارین	۹۶/۲/۲۳	۱۲
یرقان - بیماریهای همولیتیک در نوزاد ABO و Rh ناسازگاری	۹۶/۲/۳۰	۱۳
سندرم دیسترس تنفسی - هیپو ترمی وهیپوگلیسمی در نوزاد- احیا نوزاد- آسفیکسی	۹۶/۳/۶	۱۴
صدمات وارده به مادر در حین زایمان: خونریزی -هماتوم - وارونه شدن رحم - پارگی کانال زایمان - آمبولی -احتباس جفت - تاخیر در جمع شدن رحم - صدمات وارده به جمجمه نوزاد	۹۶/۳/۱۳	۱۵
صدمات وارده به نوزاد در حین زایمان: بوس زایمانی - سفالوهماتوم - شکستگی استخوان جمجمه - خونریزی داخل مغزی - صدمات سیستم عصبی مرکزی - شکستگی استخوان -در رفتگی پاها	جبرانی	۱۶
عوارض بعد اززایمان: ترمبوآمبولی - عفونتها - آندومتريت - ماستیت عفونت ادراری - نازایی وعقیمی - خشونت بر علیه زنان	جبرانی	۱۷

منابع اصلی درس:

1. Burroughs, A., & Leifer, G. Maternity child nursing: An Introductory Text . Philadelphia: W.B.Saunders. Last edition.
2. Dickason, E.J. Silverman, B.L., Kaplan, J. Maternal Infant Nursing Care. St Louis: Mosby. Last edition.
3. Littleton, L.J., Engerbretson, J.C. Maternal Neonatal and women's Health nursing.
4. Lowdermilk, D.L., Perry, SE., Bobak, I.M. Maternity and Women's Health Care. St Louis : Mosby. Last edition.
5. Murray, S.S., McKinney, E., Gorrie, T.M., Maternity Neonatal and Womens Health Care. (Last ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.

6.Olds, S.B., London, Landewig, P.W. Maternal Newborn Nursing : A Family and Community sassed Approach. Upper saddle River: Prentice Hall. Last edition.

7. Sherwen, W.,Scoloveno, M.A., Clinical Companion for Maternity Nursing: Chilbearing Family.(Last ed.).

8. Simpson. D.L, & Creehan, P.A., Prenatal Nursing.(Last ed.).

9.Wong,D.L., Perry, S.E, Hockenbury, M. Maternal child nursing care. st louis: Mosby. Last edition.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

- پرستاری مادران و زنان .مترجم فدایی - گلی - فیروزه
- پرستاری و بهداشت مادران ونوزادان لیفر، ترجمه مهناز شوقی
- پرستاری مادران و نوزادان. ذوالفقاری